

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

КАФЕДРА СТОМАТОЛОГІЇ ДИТЯЧОГО ВІКУ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор з науково-педагогічної роботи
доц. І.І. Солонинко

07

2023 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Дитяча хірургічна стоматологія (5 курс)
індивідуального профільного курсу за вибором
“Хірургічна стоматологія”
ВБ 3.3.4.2

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
кваліфікації освітньої «Магістр стоматології»
кваліфікації професійної «Лікар-стоматолог»
галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 221 «Стоматологія»

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
стоматології дитячого віку

Протокол № 6
від « 31 » травня 2023 р
Завідувач кафедри

доц. Голесніченко С.В.

«Затверджено»

профільною методичною комісією
зі стоматологічних дисциплін

Протокол № 2
від " 16 " червня 2023 р

Голова профільної
методичної комісії

проф. Варес Я.Е.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Колесніченко О.В., завідувач кафедри стоматології дитячого віку ЛНМУ імені Данила Галицького, к.мед.н., доцент;

Солонько Г.М., к.мед.н., доцент кафедри стоматології дитячого віку ЛНМУ імені Данила Галицького;

Гірчак Г.В., к.мед.н., доцент кафедри стоматології дитячого віку ЛНМУ імені Данила Галицького;

Пришко З.Р., к.мед.н., доцент кафедри стоматології дитячого віку ЛНМУ імені Данила Галицького;

Малко Н.В., к.мед.н., доцент кафедри стоматології дитячого віку ЛНМУ імені Данила Галицького;

Єфремова О.В., к.мед.н., доцент кафедри стоматології дитячого віку ЛНМУ імені Данила Галицького.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Мокрик О.Я., к.мед.н., доцент кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії ЛНМУ імені Данила Галицького.

Бучковська А.Ю., к.мед.н., доцент кафедри терапевтичної стоматології ЛНМУ імені Данила Галицького.

Зміни та доповнення до програми навчальної дисципліни на 2023-2024 н.р.

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата і № протоколу засідання кафедри	Примітки
	Змін та доповнень немає		

Завідувач кафедри стоматології дитячого віку
доцент **Колесніченко О.В.**

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Дитяча хірургічна стоматологія» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України **другого (магістерського) рівня**

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань **22 Охорона здоров'я**

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності **221 Стоматологія**

(код і найменування спеціальності)

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Дитяча хірургічна стоматологія – це навчальна дисципліна, що надає змогу студентам оволодіти певними: стоматологічними маніпуляціями, які використовуються в клініці при лікуванні доброякісних та злоякісних пухлин, пухлиноподібних утворень м'яких тканин і кісток, вроджених вадах розвитку тканин, травматичних пошкоджень тканин щелепно-лицевої ділянки у дітей; методами лікування та реабілітації дітей з новоутвореннями. Набуті, таким чином, спеціальні (фахові) компетенції студенти в подальшому використовують у процесі роботи безпосередньо з пацієнтами.

Опис навчального плану з дисципліни

Структура дисципліни	навчальної	Кількість годин			Семестр	Види контролю	
		Всього	Аудиторних				СРС
			Лекцій	Практичних			
Дитяча стоматологія	хірургічна	45		24	21	IX-X	Залік
Кредитів ECTS		1,5					

Предметом вивчення навчальної дисципліни “Дитяча хірургічна стоматологія” є:

- особливості будови щелепових кісток та м'яких тканин у дітей;

- вроджені та набуті захворювання щелепно-лицевої ділянки у дітей (травматичні пошкодження, пухлини, вроджені захворювання).

Міждисциплінарні зв'язки

“Дитяча хірургічна стоматологія” як дисципліна

а) ґрунтується на попередньому вивченні студентами анатомії людини; гістології, ембріології та цитології; медичної біології; медичної хімії; біологічної та біоорганічної хімії; біологічної та медичної фізики; мікробіології, вірусології та імунології й інтегрується з цими дисциплінами;

б) базується на вивченні студентами дисциплін стоматологічного профілю: пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології, ортодонтії та інтегрується з цими дисциплінами;

в) інтегрується з наступними клінічними дисциплінами: дитяча терапевтична стоматологія, ортодонтія;

г) формує уявлення про необхідність профілактики стоматологічних захворювань.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни “Дитяча хірургічна стоматологія” є оволодіння на фантомах техніки виконання стоматологічних маніпуляцій, які використовуються у клініці при лікуванні вроджених та набутих захворювань щелепно-лицевої ділянки у дітей (травматичні пошкодження, пухлини, вроджені аномалії розвитку).

2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Дитяча хірургічна стоматологія” є:

навчання студентів особливостям діагностики, клінічних проявів, лікування та профілактики пухлин і пухлиноподібних утворень щелепно-лицевої ділянки; травматичних пошкоджень м'яких тканин, зубів та щелеп; вроджених незрощень губи та піднебіння у дітей; аномалій вуздечок губ та язика та підготувати лікаря, здатного після закінчення інтернатури працювати в лікувально-профілактичних стоматологічних установах різного рівня.

2.1. Аналізувати результати обстеження хворого в клініці дитячої хірургічної стоматології при:

патології м'яких тканин щелепно - лицевої ділянки у дітей;

- патології пухлиноподібних новоутворень м'яких тканин щелепно - лицевої ділянки у дітей;

- патології істинних пухлин та пухлиноподібних новоутворень слинних залоз;

- патології пухлиноподібних новоутворень щелеп - кісти;

- патології злоякісних пухлин ЩЛД у дітей;

- патології вроджених вад розвитку ЩЛД.

- запальні захворювання щелепно - лицевої ділянки у дітей;

2.2. Визначити характер та принципи лікування захворювань в дитячій хірургічній стоматології при:

патології м'яких тканин щелепно - лицевої ділянки у дітей;

- патології пухлиноподібних новоутворень м'яких тканин щелепно - лицевої ділянки у дітей;

- патології істинних пухлин та пухлиноподібних новоутворень слинних залоз;

- патології пухлиноподібних новоутворень щелеп - кісти;

- патології злоякісних пухлин ЩЛД у дітей;

- патології вроджених вад розвитку ЩЛД.

- запальні захворювання щелепно - лицевої ділянки у дітей;

2.3. Визначити провідні симптоми і синдроми у дитячій терапевтичній стоматології:

- асиметрія обличчя; порушення пропорції обличчя;

біль в м'яких тканинах щелепно-лицевої ділянки;

змінений колір шкірних покривів, слизової оболонки порожнини рота;

елементи ураження на шкірі та слизовій оболонці порожнини рота;

лімфаденопатія;

макроглотія;

макрохейлія;

мацерація кутів рота;

зубні відкладення;
печія слизової оболонки
порушення смаку;
порушення чутливості тканин щелепнолицьової ділянки;
порушення функцій смоктання, ковтання, патологічна рухомість зубів;
наявність інфільтрату в щелепно-лицевій ділянці;
обмеження у відкриванні рота;
ясенева, пародонтальна, кісткова кишень

2.4. Виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених захворювань у клініці дитячої хірургічної стоматології при:

патології м'яких тканин щелепно - лицевої ділянки у дітей;
- патології пухлиноподібних новоутворень м'яких тканин щелепно - лицевої ділянки у дітей;
- патології істинних пухлин та пухлиноподібних новоутворень слинних залоз;
- патології пухлиноподібних новоутворень щелеп - кісти;
- патології злоякісних пухлин ЩЛД у дітей;
- патології вроджених вад розвитку ЩЛД.
- запальні захворювання щелепно - лицевої ділянки у дітей;
- аномаліях та захворюваннях язика.

2.5. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці дитячої хірургічної стоматології

2.6. Обґрунтовувати і формулювати попередній клінічний діагноз в клініці дитячої хірургічної стоматології при: патологією м'яких тканин щелепно - лицевої ділянки у дітей;

- патологією пухлиноподібних новоутворень м'яких тканин щелепно - лицевої ділянки у дітей;
- патологією істинних пухлин та пухлиноподібних новоутворень слинних залоз;
- патологією пухлиноподібних новоутворень щелеп - кісти;
- патологією злоякісних пухлин ЩЛД у дітей;
- патологією вроджених вад розвитку ЩЛД.
- запальними захворюваннями щелепно - лицевої ділянки у дітей; ;

2.7. Виявляти основні синдроми в клініці дитячої терапевтичної стоматології та проводити внутрішньосиндрому диференціальну діагностику при цих синдромах:

- асиметрія обличчя; порушення пропорції обличчя;
біль в м'яких тканинах щелепно-лицевої ділянки;
змінений колір шкірних покривів, слизової оболонки порожнини рота;
елементи ураження на шкірі та слизовій оболонці порожнини рота;
лімфаденопатія;
макроглюсія;
макрохейлія;
мацерація кутів рота;
зубні відкладення;
печія слизової оболонки
порушення смаку;
порушення функцій смоктання, ковтання, патологічна рухомість зубів;
наявність інфільтрату в щелепно-лицевій ділянці;
обмеження у відкриванні рота;
ясенева, пародонтальна, кісткова кишень.

2.8. Планувати обстеження стоматологічного хворого при:

- патологією м'яких тканин щелепно - лицевої ділянки у дітей;
- патологією пухлиноподібних новоутворень м'яких тканин щелепно - лицевої ділянки у дітей;
- патологією істинних пухлин та пухлиноподібних новоутворень слинних залоз;
- патологією пухлиноподібних новоутворень щелеп - кісти;
- патологією злоякісних пухлин ЩЛД у дітей;
- патологією вроджених вад розвитку ЩЛД.
- запальними захворюваннями щелепно - лицевої ділянки у дітей; ;

та інтерпретувати результати додаткових методів дослідження:

аналіз пунктату новоутворень м'яких тканин і кісток;
гістоморфологічне дослідження слизових оболонок порожнини рота;
глюкоза крові;
загальний аналіз крові;
загальний аналіз сечі;
коагулограма;
рентгенологічне дослідження черепа, зубощелепного апарату;
цитологічне дослідження органів та тканин зубощелепного апарату.

2.9. Проводити диференціальну діагностику в клініці дитячої хірургічної стоматології при:

патології м'яких тканин щелепно - лицевої ділянки у дітей;
- патології пухлиноподібних новоутворень м'яких тканин щелепно - лицевої ділянки у дітей;
- патології істинних пухлин та пухлиноподібних новоутворень слинних залоз;
- патології пухлиноподібних новоутворень щелеп - кісти;

- патології злоякісних пухлин ЩЛД у дітей;
- патології вроджених вад розвитку ЩЛД.
- запальні захворювання щелепно - лицевої ділянки у дітей;

2.10. Проводити первинну та вторинну профілактику найбільш поширених захворювань у клініці дитячої хірургічної стоматології при:

- патологій м'яких тканин щелепно - лицевої ділянки у дітей;
- патологій пухлиноподібних новоутворень м'яких тканин щелепно - лицевої ділянки у дітей;
- патологій істинних пухлин та пухлиноподібних новоутворень слинних залоз;
- патологій пухлиноподібних новоутворень щелеп - кісти;
- патологій злоякісних пухлин ЩЛД у дітей;
- патологій вроджених вад розвитку ЩЛД;
- запальні захворювання щелепно - лицевої ділянки у дітей;

2.11. Ставити остаточний діагноз основних захворювань в клініці дитячої хірургічної стоматології при:

- патологією м'яких тканин щелепно - лицевої ділянки у дітей;
- патологією пухлиноподібних новоутворень м'яких тканин щелепно - лицевої ділянки у дітей;
- патологією істинних пухлин та пухлиноподібних новоутворень слинних залоз;
- патологією пухлиноподібних новоутворень щелеп - кісти;
- патологією злоякісних пухлин ЩЛД у дітей;
- патологією вроджених вад розвитку ЩЛД.
- запальними захворюваннями щелепно - лицевої ділянки у дітей;

2.12. Діагностувати невідкладні стани в клініці дитячої хірургічної стоматології:

- асфіксія ;
- гостра дихальна недостатність;
- гостра серцева недостатність;
- гостре отруєння;
- гострий живіт;
- електротравма;
- непритомність;
- зовнішні кровотечі;
- колапс;
- коми;
- набряк гортані;
- набряк Квінке;
- опіки та обмороження;
- судоми;
- утоплення;
- шоки;
- травми кісток.

2.13. Надавати необхідну невідкладну допомогу при екстрених станах в клініці дитячої хірургічної стоматології:

- асфіксія ;
- гостра дихальна недостатність;
- гостра серцева недостатність;
- гостре отруєння;
- гострий живіт;
- електротравма;
- непритомність;
- зовнішні кровотечі;
- колапс;
- коми;
- набряк гортані;
- набряк Квінке;
- опіки та обмороження;
- судоми;
- утоплення;
- шоки;
- травми кісток.

2.14. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

2.15. Планувати та втілювати заходи профілактики для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань у дітей.

3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у **Стандарті вищої освіти України другого (магістерського) рівня галузі знань “22 - Охорона здоров'я” спеціальності “221-Стоматологія”**.

Згідно з вимогами Стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами наступних компетентностей:

інтегральна:

Здатність розв'язувати задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю “Стоматологія” у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов та вимог.

Загальні :

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
 ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
 ЗК5. Здатність спілкуватися англійською мовою.
 ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
 ЗК7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
 ЗК8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
 ЗК9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
 ЗК11. Здатність працювати в команді.
 ЗК12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
 ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
 ЗК14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові, предметні):

- ФК 1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
 ФК 2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
 ФК 3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
 ФК 4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
 ФК 5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
 ФК 6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
 ФК 7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
 ФК 8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
 ФК 9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
 ФК 10. Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів.
 ФК 11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
 ФК 12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.
 ФК 13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).
 ФК 14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
 ФК 15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.
 ФК 16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЦЛЮ.
 ФК 17. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.
 ФК 18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі "Матриця компетентностей".

Матриця компетентностей

Пр к-ті.	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
<i>Загальні компетентності</i>					
ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Знати сучасні тенденції розвитку галузі та показники, що їх характеризують	Вміти проводити аналіз професійної інформації, приймати обгрунтовані рішення, набувати сучасні знання	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань.
ЗК2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Знати особливості професійної діяльності лікаря-стоматолога.	Вміти якісно здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності.	Нести відповідальність за якість професійної діяльності.
ЗК3	Здатність застосовувати знання у практичній діяльності	Знати методи реалізації знань у вирішенні практичних завдань.	Вміти використовувати фахові знання для вирішення практичних завдань.	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності.	Нести відповідальність за обгрунтованість прийнятих рішень.
ЗК4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Знати державну мову, включно професійного спрямування	Вміти користуватися державною мовою для здійснення професійної діяльності	Формувати комунікаційну стратегію у професійній	Нести відповідальність за використання державної мови під час спілкування з пацієнтами, колегами.

			і спілкування.	діяльності із використанням державної мови	
ЗК5	Здатність спілкуватися англійською мовою	Володіти іноземною мовою на рівні, достатньому для професійного спілкування	Вміти користуватися іноземною мовою для здійснення професійної діяльності і спілкування.	Формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності із використанням мови.	Нести відповідальність за використання іноземної мови під час спілкування з пацієнтами, колегами.
ЗК6	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	Мати сучасні знання в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності	Нести відповідальність за безперервний розвиток професійних знань та умінь.
ЗК7	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел	Мати достатні знання із пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел	Вміти проводити аналіз опрацьованої інформації.	Застосовувати отриману інформацію у професійній діяльності	Нести відповідальність за застосування отриманої інформації у професійній діяльності.
ЗК8	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	Знати методи реалізації знань у вирішенні практичних завдань професійної діяльності	Вміти використовувати фахові знання для адаптації та дій в новій ситуації.	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності.	Нести відповідальність за якість виконання професійних завдань в новій ситуації.
ЗК9	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	Знати методи реалізації знань у виявленні, постановці та вирішенні проблем професійної діяльності	Вміти використовувати фахові знання для виявлення та вирішення проблем професійної діяльності.	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності з метою виявлення, постановки та вирішення проблем професійної діяльності.	Нести відповідальність за обґрунтованість прийнятих рішень щодо вирішення проблем професійної діяльності.
ЗК 11.	Здатність працювати в команді.	Знати способи колективної взаємодії під час роботи у команді	Вміти використовувати знання для вибору стратегії спілкування під час колективної взаємодії	Формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності.	Нести відповідальність за безперервний професійний розвиток
ЗК 12.	Прагнення до збереження навколишнього середовища.	Здатність оцінити стан навколишнього середовища на підставі інформації з відповідних джерел та його можливий вплив на стоматологічне здоров'я.	Вміти аналізувати показники якості навколишнього середовища та їх вплив на стан здоров'я населення..	Забезпечувати якісне виконання професійних завдань в умовах збереження навколишнього середовища.	Нести персональну відповідність за дотримання правил збереження навколишнього середовища при виконанні професійних завдань
ЗК 13.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	Знати свої соціальні та громадські права і обов'язки	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до неї.	Здатність донести свою громадську та соціальну позицію.	Нести відповідальність за свою громадянську позицію та діяльність
ЗК 14.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного)	Знати свої соціальні та громадські права і обов'язки члена суспільства.	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до неї.	Здатність донести свою громадську та соціальну позицію.	Нести відповідальність за свою громадянську позицію та діяльність

	суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.				
Спеціальні (фахові компетентності)					
ФК 1.	Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані	Знати алгоритми обстеження дітей з пухлинами м'яких тканин ЩЛД у дітей	Вміти проводити стоматологічного обстеження дітей з пухлинами м'яких тканин ЩЛД у дітей	Спілкуватися і взаємодіяти з батьками дитини і викладачем під час виконання стоматологічного обстеження дітей з пухлинами м'яких тканин ЩЛД у дітей	Нести персональну відповідальність за правильність виконання стоматологічного обстеження дітей з пухлинами м'яких тканин ЩЛД у дітей
ФК 2.	Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.	Знати показання до призначення лабораторних та інструментальних досліджень, що застосовуються при обстеженні дітей з пухлинами м'яких тканин ЩЛД у дітей	Вміти інтерпретувати дані лабораторних та інструментальних досліджень, що застосовуються при обстеженні дітей з пухлинами м'яких тканин ЩЛД	Спілкуватися і взаємодіяти з колегами і викладачем під час аналізу результатів лабораторних та інструментальних досліджень, що застосовуються при обстеженні дітей з пухлинами м'яких тканин ЩЛД у дітей	Нести персональну відповідальність за правильність інтерпретації, результатів лабораторних та інструментальних досліджень, що застосовуються при обстеженні дітей з пухлинами м'яких тканин ЩЛД у дітей
ФК 3.	Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, з пухлинами м'яких тканин ЩЛД у дітей остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.	Знати провідні клінічні ознаки пухлина м'яких тканин та кісток ЩЛД та невідкладних станів у дітей на різних етапах їх розвитку.	Вміти визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагнози пухлин м'яких тканин ЩЛД	Спілкуватися і взаємодіяти з колегами і викладачем під час визначення попереднього, клінічного, остаточного, супутнього діагнозів	Нести персональну відповідальність за правильність визначення попереднього, клінічного, остаточного, супутнього діагнозів.
ФК 4.	Спроможність планувати та проводити заходи з профілактики захворювань органів ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.	Знати сучасні методи профілактики захворювань органів ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки у дітей.	Вміти планувати та проводити заходи з профілактики захворювань органів ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки у дітей різного віку.	Спілкуватися і взаємодіяти з колегами, батьками, вчителями під час планування та проведення заходів з профілактики захворювань органів ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки у дітей.	Нести персональну відповідальність за правильність планування та проведення заходів з профілактики захворювань органів ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки у дітей.
ФК 5.	Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки	Знати сучасні методи лікування пухлин та пухлиноподібних процесів м'яких тканин та щелепових кісток у дітей на різних етапах їх розвитку, які засновані на принципах доказової медицини.	Вміти проектувати процес надання стоматологічної допомоги при пухлинах та пухлиноподібних процесах м'яких тканин та щелепових кісток у дітей на різних етапах їх розвитку, які засновані	Спілкуватися і взаємодіяти з колегами і викладачем під час визначення принципів лікування з пухлин та пухлиноподібних процесів м'яких тканин та щелепових кісток	Нести персональну відповідальність за правильність визначення принципів лікування пухлин та пухлиноподібних процесів м'яких тканин та щелепових кісток у дітей на різних етапах їх розвитку.

			на принципах доказової медицини.	У дітей на різних етапах їх розвитку, які засновані на принципах доказової медицини.	
ФК 6.	Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки	Знати основні принципи раціонального харчування, що можуть бути застосовані при пухлинах та пухлиноподібних процесах м'яких тканин та щелепових кісток у дітей	Вміти визначати раціональний режим харчування при пухлинах та пухлиноподібних процесах м'яких тканин та щелепових кісток у дітей	Спілкуватися і взаємодіяти з викладачем і батьками при визначенні раціонального режиму харчування при лікуванні пухлин та пухлиноподібних процесів м'яких тканин та щелепових кісток у дітей	Нести персональну відповідальність за правильність визначення раціонального режиму харчування при лікуванні пухлин та пухлиноподібних процесів м'яких тканин та щелепових кісток у дітей
ФК 7.	Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів з пухлинами та пухлиноподібними процесами м'яких тканин та щелепових кісток у дітей з супутніми соматичними захворюваннями	Знати особливості перебігу пухлин та пухлиноподібних процесів м'яких тканин та щелепових кісток у дітей із супутніми соматичними захворюваннями.	Вміти виконувати відповідно до алгоритмів стоматологічні маніпуляції з пухлинами та пухлиноподібними процесами м'яких тканин та щелепових кісток у дітей із супутніми соматичними захворюваннями.	Спілкуватися і взаємодіяти з викладачем і батьками під час виконання стоматологічних маніпуляцій для лікування з пухлинами та пухлиноподібними процесами м'яких тканин та щелепових кісток у дітей із супутніми соматичними захворюваннями.	Нести персональну відповідальність за правильність виконання стоматологічних маніпуляцій для лікування з пухлинами та пухлиноподібними процесами м'яких тканин та щелепових кісток у дітей із супутніми соматичними захворюваннями.
ФК 8.	Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.	Знати алгоритми виконання стоматологічних маніпуляцій під час лікування пухлин та пухлиноподібних процесів м'яких тканин та щелепових кісток у дітей із супутніми соматичними захворюваннями.	Вміти виконувати відповідно до алгоритмів стоматологічні маніпуляції для лікування пухлин та пухлиноподібних процесів м'яких тканин та щелепових кісток у дітей із супутніми соматичними захворюваннями.	Спілкуватися і взаємодіяти з колегами і викладачем під час виконання стоматологічних маніпуляцій для лікування захворювань пухлин та пухлиноподібних процесів м'яких тканин та щелепових кісток у дітей із супутніми соматичними захворюваннями.	Нести персональну відповідальність за правильність виконання на фантомах стоматологічних маніпуляцій для лікування захворювань пухлин та пухлиноподібних процесів м'яких тканин та щелепових кісток у дітей із супутніми соматичними захворюваннями.
ФК 9.	Спроможність проводити лікування основних захворювань щелепно-лицевої ділянки у дітей	Знати сучасні клінічні настанови і протоколи лікування основних захворювань щелепно-лицевої ділянки у дітей	Вміти застосовувати сучасні клінічні настанови і протоколи при лікуванні основних захворювань ЦЛІД у дітей	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності з метою виявлення, постановки та вирішення проблем професійної діяльності.	Нести відповідальність за обгрунтованість прийнятих рішень щодо вирішення проблем професійної діяльності.
ФК 10.	Спроможність до організації та проведення	Знати основні вимоги до організації лікувально-	Вміти організувати та провести лікувально-евакуаційні заходи.	Встановлювати зв'язки із різними	Нести відповідальність за наслідки організації та проведення лікувальної евакуації

	лікувально-евакуаційних заходів.	організаційних заходів.		групами при проведенні лікувально-евакуаційних заходів.	
ФК 11.	Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.	Знати основну тактику та методи надання екстреної медичної допомоги.	Вміти провести екстрену медичну допомогу	Вміти контактувати з різними групами медичних фахівців під час надання екстреної медичної допомоги.	Нести відповідальність за результати надання екстреної медичної допомоги.
ФК 12.	Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології	Знати сучасні методи скринінгового обстеження в стоматології з метою виявлення груп ризику захворювань ЩЛД у дітей	Вміти організувати і провести скринінгове обстеження з метою виявлення груп ризику захворювань ЩЛД у дітей	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності з метою виявлення, постановки та вирішення проблем професійної діяльності.	Нести відповідальність за обґрунтованість прийнятих рішень щодо вирішення проблем професійної діяльності.
ФК 13.	Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).	Знати основні параметри, що характеризують стан навколишнього природного середовища та їхній вплив на здоров'я дитячого населення	Вміти аналізувати параметри, що характеризують стан навколишнього природного середовища та їхній вплив на здоров'я дитячого населення	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності з метою виявлення, постановки та вирішення проблем професійної діяльності.	Нести відповідальність за обґрунтованість прийнятих рішень щодо вирішення проблем професійної діяльності.
ФК 14.	Спроможність ведення нормативної медичної документації.	Знати форми нормативної медичної стоматологічної документації	Вміти правильно вносити необхідну інформацію у медичну стоматологічну документацію	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності.	Нести персональну відповідальність за якість ведення медичної стоматологічної документації.
ФК 15.	Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.	Знати джерела державної, соціальної та медичної інформації	Вміти аналізувати інформацію з джерел державної, соціальної та медичної інформації	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності.	Нести відповідальність за обґрунтованість прийнятих рішень щодо вирішення проблем професійної діяльності.
ФК 16.	Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛД.	Знати реабілітаційні заходи, що можуть бути застосовані при лікуванні пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛД	Вміти проводити реабілітаційні заходи при лікуванні пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛД	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності.	Нести відповідальність за обґрунтованість прийнятих рішень щодо вирішення проблем професійної діяльності.
ФК 17.	Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.	Знати свої соціальні та громадські права і обов'язки як лікаря-стоматолога	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до професійних прав і обов'язків.	Здатність відстояти свою громадянську та соціальну позицію.	Нести відповідальність за свою громадянську позицію та діяльність
ФК 18.	Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.	Знати основні правила надання домедичної допомоги за протоколами тактичної медицини.	Вміти надавати домедичну допомогу відповідно до протоколів тактичної медицини.	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності з метою надання домедичної допомоги	Нести відповідальність за результати надання домедичної допомоги за протоколами тактичної медицини.

Програмні результати навчання:

Кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна "Дитяча хірургічна стоматологія":

ПРН 1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).: порушення пропорції обличчя; біль в м'яких тканинах щелепно-лицевої ділянки; головний біль; змінений колір шкірних покривів, слизової оболонки порожнини рота; елементи ураження на шкірі та слизовій оболонці порожнини рота; лімфаденопатія; макроглюсія; макрохейлія; мацерація кутів рота; зубні відкладення; печія слизової оболонки; порушення смаку; порушення функцій смоктання, ковтання, патологічна рухомість зубів; наявність інфільтрату в щелепно-лицевій ділянці; обмеження у відкриванні рота; ясенева, пародонтальна, кісткова кишеня.

ПРН 2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5). гістоморфологічне дослідження біоптату лімфатичних вузлів, слинних залоз, слизових оболонок, м'яких тканин; аналіз вмісту глюкози у крові; загальний аналіз крові; загальний аналіз сечі; біохімічний аналіз крові; імунологічне дослідження при стоматологічних захворюваннях; аналіз коагулограми; інтерпретація променевої діагностики слинних залоз; цитологічне дослідження органів та тканин зубощелепного апарату; мікробіологічне дослідження ротової рідини, мазків зі СОПР, пародонта).

ПРН 3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН 4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обгрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН 5. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4).

ПРН 6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

ПРН 7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

ПРН 8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обгрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 9. Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань (за списком 2) на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обгрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обгрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН 12. Організувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення, військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.

ПРН 13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

ПРН 14. Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.

ПРН 15. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.

ПРН 16. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.

ПРН 17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

ПРН 18. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.

ПРН 19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН 20. Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПРН 21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6).

ПРН 22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7)

ПРН 23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

Результати навчання для дисципліни.

У результаті вивчення навчальної дисципліни "Дитяча хірургічна стоматологія" студент 5 курсу повинен знати:

Анатомо-фізіологічні особливості будови м'яких тканин та щелеп.

Особливості іннервації щелепно-лицевої ділянки (ЩЛД).

Особливості розташування фізіологічних отворів та виходу судинно-нервових пучків на кістках в залежності від віку дитини.

Показання та протипоказання до проведення місцевих видів знеболення тканин ЩЛД (аплікаційне, інфільтраційне, провідникове).

Сучасні місцево знеболюючі засоби, їх вибір, способи визначення переносимості анестетиків.

Алгоритм виконання провідникових анестезій у дітей різного віку.

Місцеві та загальні ускладнення під час проведення анестезій, їх профілактика та методи лікування. Показання до проведення хірургічних втручань у ЩЛД у дітей з використанням загального знеболення. Етіологію, патогенез виникнення пухлин. Анатомо-фізіологічні особливості будови тканин щелепно-лицевої ділянки в плані розвитку пухлинних процесів; Класифікацію пухлин та пухлиноподібних утворень тканин ЩЛД у дітей. Методи обстеження дитини з пухлинами та пухлиноподібними утвореннями тканин ЩЛД. Клінічні ознаки доброякісних пухлин та пухлиноподібних утворень тканин. Клінічні ознаки пухлин та пухлиноподібних утворень слинних залоз. Показання до кровозаміщуючої терапії при проведенні оперативних втручань на м'яких тканинах та щелепах. Клінічні прояви, диференційну діагностику та лікування фолікулярної, резидуальної, фісуральних, первинної кісткової кісти та кісти прорізування. Основні клінічні ознаки злоякісного утворення. Особливості клінічного перебігу травм зубів - забиття, травматичної дистопії, перелому зуба. Клінічні ознаки вроджених незрощень верхньої губи та піднебіння. Особливості перебігу, показання, строки та види хірургічного втручання при коротких вуздечках губ і язика, мілкому присінку і вміти їх лікувати. Терміни та методи хірургічного лікування вроджених незрощень верхньої губи та піднебіння. Принципи та етапи ортодонтичного лікування дітей з вродженими незрощеннями піднебіння; Основні синдроми в ЩЛД у дітей, які пов'язані з вродженими дефектами та деформаціями тканин ЩЛД, хірургічну тактику лікування. Завдання та етапи комплексної реабілітації дітей з вродженими незрощеннями губи та піднебіння. Проблеми вигодовування дітей з незрощеннями.

В результаті вивчення навчальної дисципліни "Дитяча хірургічна стоматологія" студент 5 курсу повинен вміти:

Провести клінічне обстеження хворого. Визначити покази та протипокази до виду знеболення необхідного хірургічного втручання. Вибрати метод місцевого знеболення відповідно до віку дитини і необхідного хірургічного втручання. Вміти провести алергічну пробу на анестетик та оцінити її результат. Володіти технікою виконання ін'єкційних анестезій, з урахуванням віку дитини та виду хірургічного втручання. Провести профілактичні заходи та лікування ускладнень, які можуть виникати під час та після проведення знеболення. Обстежити дитину з пухлинами та пухлиноподібними утвореннями тканин ЩЛД та призначити додаткові методи дослідження. Встановити діагноз та призначити лікування доброякісних пухлин та пухлиноподібних утворень тканин. Обстежити дитину з пухлинами та пухлиноподібними утвореннями слинних залоз, призначити додаткові методи дослідження та інтерпретувати їх. Оцінити рентгенограми дітей з одонтогенними та остеогенними пухлинами щелеп та встановити діагноз. Виконати пункцію доброякісного утворення та направити матеріал на дослідження. Визначити групу крові, провести переливання її, проводячи на його етапах індивідуальну пробу на сумісність, біологічну пробу. Встановити діагноз, провести диференційну діагностику та призначити лікування фолікулярної, резидуальної, фісуральних, первинної кісткової кісти та кісти прорізування. Призначити додаткові обстеження для встановлення діагнозу. Провести диференційну діагностику доброякісних пухлин та пухлиноподібних утворень щелеп із злоякісними за даними рентгенологічного обстеження. Обстежити дитину, призначити та інтерпретувати результати додаткових методів дослідження, призначити лікування при травмах зубів - забиття, травматична дистопія, перелом зуба. Лікувати забій, повний та неповний вивихи тимчасових та постійних зубів. Проводити діагностику та визначати лікувальну тактику при переломі верхньої та нижньої щелепи. Призначити необхідне рентгенологічне обстеження щелеп у разі їх перелому. Виготовити та накласти гладку шину-скобу у разі вивиху зуба та шину Тігерштедта у разі підокісного перелому щелепи. Встановити діагноз та лікувати при вроджених незрощеннях верхньої губи та піднебіння. Проводити хірургічне лікування вроджених незрощень верхньої губи та піднебіння. Провести комплексну реабілітацію дітей з вродженими незрощеннями губи та піднебіння. Наладити вигодовування дітей з незрощеннями.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться

45 академічних годин, або 1,5 кредити ЄКТС.

Програма навчальної дисципліни структурована темами:

Тема № 1. Пухлини м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки у дітей. Пухлиноподібні утворення м'яких тканин обличчя. Судинні новоутворення м'яких тканин. Етіологія. Класифікація. Діагностика та диференційна діагностика гемангіом і лімфангіом. Методи лікування капілярних, кавернозних та мішаних гемангіом. Принципи лікування різних форм лімфангіом. Ускладнення під час лікування пухлин м'яких тканин, запобігання їх та методи усунення. Показання до проведення кровозаміщуючої терапії при оперативних втручаннях з приводу судинних пухлин у дітей. Клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика та лікування ліпом, фібром, міом. Патогномонічні симптоми, особливості діагностики, диференційна діагностика епідермоїдних і дермоїдних кіст, тератом, атером. Класифікація, особливості клініки та лікування невусів.

Істинні пухлини та пухлиноподібні новоутворення слинних залоз. Остеогенні пухлини кісток обличчя у дітей (остеобластокластома, остеома, остеїд-остеома). Одонтогенні новоутворення щелеп у дітей (амелобластома, одонтома, цементома) Анатомічна будова, топографічна анатомія слинних залоз у дітей різного віку. Особливості клінічного перебігу

та рентгенологічна картина плеоморфної та мономорфної аденоми. Особливості проявів та хірургічного лікування ретенційних кіст малих слинних залоз, ранул та кіст типу «піскового годинника». Діагностика, диференційна діагностика пухлин та пухлиноподібних новоутворень слинних залоз. Етіопатогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, методи лікування остеоми, остеоїд-остеоми, остеобластокластоми. Диференційна діагностика гігантноклітинного та банального епулісу. Особливості гістологічної будови, клінікорентгенологічні форми амелобластами. Діагностика, диференційна діагностика та методи лікування амелобластами у дітей. Рентгенологічна діагностика остеогенних і одонтогенних пухлин з доброякісними та злоякісними новоутвореннями щелеп.

Пухлиноподібні новоутворення щелеп – кісти. Пухлиноподібні новоутворення кісток ЩЛД: фіброзна остеодисплазія, банальний епулід. Класифікація кіст щелеп у дітей. Клінічна картина, методи діагностики, диференційна діагностика, тактика хірургічного лікування фолікулярної, резидуальної, фісуральної, первинної кісткової кіст та кіст прорізування). Способи лікування кіст: цистектомія та цистотомія щелеп. Особливості клінічних проявів, рентгенологічна картина та лікування кіст, що вросли у верхньощелепну пазуху. Клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика фіброзної остеодисплазії. Рентгенологічна картина фіброзної дисплазії. Особливості клінічного перебігу та лікування херувізму, синдрому Олбрайта. Банальний епулід: клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.

Тема № 2. Злоякісні пухлини тканин ЩЛД у дітей. Класифікація. Етіологія, патогенез, сучасні методи діагностики. Особливості клінічного перебігу, патогномонічні рентгенологічні ознаки, диференційна діагностика злоякісних пухлин м'яких тканин і щелеп. Паранеопластичний синдром. Первинна верифікація злоякісних пухлин. Види біопсій. Принципи лікування та диспансеризації.

Діагностичні критерії доброякісних і злоякісних пухлин та пухлиноподібних новоутворень тканин щелепно-лицевої ділянки. Принципи лікарської тактики, хірургічного лікування та реабілітації таких хворих. Диспансеризація дітей з новоутвореннями.

Тема № 3. Вроджені вади розвитку ЩЛД. Незрошення губи. Короткі вуздечки губ та язика. Мілкий присінок. Показання, строки та види хірургічного втручання при коротких вуздечках губ і язика, мілкому присінку. Клініка, діагностика, строки та методи хірургічного лікування. Статистика, класифікація, етіологія, причини виникнення вроджених незрошень верхньої губи. Клініка, діагностика, строки та методи хірургічного лікування.

Вроджені вади розвитку щелепно-лицевої ділянки у дітей. Вроджені незрошення піднебіння. Показання, протипоказання, методика проведення, ускладнення та їх попередження. Статистика, класифікація, етіологія, причини виникнення вроджених незрошень піднебіння. Клініка, діагностика, строки та методи хірургічного лікування. Принципи щадної ураностафілопластики за методикою Л.В.Харькова. Проблеми хірургічного лікування дітей з двобічним наскрізним незрошенням піднебіння. Етапи ортодонтичної та логопедичної реабілітації хворих з незрошеннями піднебіння. Комплексна реабілітація хворих

Травматичні пошкодження зубів та кісток щелепно-лицевої ділянки у дітей. Патогномонічні клінічні ознаки травматичних ушкоджень тканин щелепно-лицевої ділянки у дітей. Методи діагностики травм.

Тема № 4. Закономірності клінічного перебігу, алгоритм діагностично- лікувальних та профілактичних заходів, вибір методу знеболення у дітей з запальними захворюваннями щелепно-лицевої ділянки та супутніми соматичними захворюваннями в умовах поліклініки та стаціонару.

Захист історії хвороби. Підсумкове заняття. Контроль оволодіння практичними навичками

4. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

" Дитяча хірургічна стоматологія " для студентів 5 курсу стоматологічного факультету

ТЕМИ	Л-ції	Пр. з-тя	СРС
Тема № 1.: Пухлини м'яких тканин ЩЛД у дітей (гемангіома, лімфангіома, ліпома, міома, невос). Пухлиноподібні утворення м'яких тканин обличчя (епідермоїд, дермоїд, тератома, атерома). Істинні пухлини та пухлиноподібні новоутворення слинних залоз. Пухлини кісток обличчя (остеобластокластома, остеома, остеоїд-остеома). Одонтогенні новоутворення щелеп у дітей (амелобластома, одонтома, цементома). Пухлиноподібні новоутворення щелеп – кісти (фолікулярна, резидуальна, фісуральна, кісти прорізування).		6	5
Тема № 2: Злоякісні пухлини тканин ЩЛД у дітей. Діагностичні критерії доброякісних пухлин та пухлиноподібних новоутворень ЩЛД у дітей. Принципи лікарської тактики та реабілітації на етапах їх лікування.		6	5
Тема № 3: Вроджені вади розвитку ЩЛД. Незрошення верхньої губи. Незрошення піднебіння. Короткі вуздечки губ та язика. Комплексне лікування та етапи реабілітації дітей з вродженими вадами розвитку тканин ЩЛД .		6	5
Тема № 4: Закономірності клінічного перебігу, алгоритм діагностично - лікувальних та профілактичних заходів, вибір методу знеболення у дітей з запальними захворюваннями ЩЛД та супутньою соматичною патологією в умовах поліклініки та стаціонару. Патогномонічні клінічні ознаки травматичних ушкоджень тканин ЩЛД у дітей. Захист історії хвороби. Підсумкове заняття. Контроль оволодіння практичними навичками		6	6
Підсумковий контроль		ЗАЛІК	
Всього	45	24	21

5. Тематичний план практичних занять з дисципліни «Дитяча хірургічна стоматологія» для студентів 5 курсу стоматологічного факультету

(Кількість годин – 24)

Дитяча хірургічна стоматологія		
V курс, IX-X семестри		
№	Тема заняття	Год.
1.	Пухлини м'яких тканин ЩЛД у дітей (гемангіома, лімфангіома, ліпома, міома, невус). Пухлиноподібні утворення м'яких тканин обличчя (епідермоїд, дермоїд, тератома, атерома). Істинні пухлини та пухлиноподібні новоутворення слинних залоз. Пухлини кісток обличчя (остеобластокластома, остеома, остеοїд-остеома). Одонтогенні новоутворення щелеп у дітей (амелобластома, одонтома, цементома). Пухлиноподібні новоутворення щелеп – кісти (фолікулярна, резидуальна, фісуральна, кісти прорізування).	6
2.	Злоякісні пухлини тканин ЩЛД у дітей. Діагностичні критерії доброякісних пухлин та пухлиноподібних новоутворень ЩЛД у дітей. Принципи лікарської тактики та реабілітації на етапах їх лікування.	6
3.	Вроджені вади розвитку ЩЛД. Незрошення верхньої губи. Незрошення піднебіння . Короткі вуздечки губ та язика. Комплексне лікування та етапи реабілітації дітей з вродженими вадами розвитку тканин ЩЛД .	6
4.	Закономірності клінічного перебігу, алгоритм діагностично - лікувальних та профілактичних заходів, вибір методу знеболення у дітей з запальними захворюваннями ЩЛД та супутньою стоматологічною патологією в умовах поліклініки та стаціонару. Патогномонічні клінічні ознаки травматичних ушкоджень тканин ЩЛД у дітей. Захист історій хвороби. Підсумкове заняття. Контроль оволодіння практичними навичками	6
Всього		24

6. Види самостійної роботи студентів (СРС) та її контроль
(Всього годин -21)

Тематичний план самостійної роботи

Дитяча хірургічна стоматологія		
V курс, IX-X семестри		
№	Тема	Год.
1.	Пухлинні процеси в щелепно-лицевій ділянці у дітей. Розподіл пухлин обличчя та щелеп у дітей відповідно до міжнародної гістологічної класифікації ВООЗ. Істинні пухлини та пухлиноподібні новоутворення слинних залоз .	2
2.	Вроджені кісти та нориці шиї. Нейрофіброматоз.	2
3.	Написати принципи профілактики онкостоматологічної патології у дітей.	2
4.	Принципи онкологічної обачливості в стоматології дитячого віку.	2
5.	Профілактика інфікування специфічними захворюваннями (туберкульоз, сифіліс, СНІД та ВІЛ - інфекція) лікаря хірурга-стоматолога на амбулаторному прийомі та в умовах стаціонару.	2
6.	Лікування та профілактика патологічних рубців після оперативних втручань в ЩЛД у дітей.	2
7.	Описати синдроми щелепно-лицевої ділянки, які супроводжуються незрошенням верхньої губи і піднебіння.	2
8.	Скласти таблицю надання допомоги хворим з травмами щелепно-лицевої ділянки.	2
9.	Невідкладні стани у клініці дитячої хірургічної стоматології.	2
10.	Підготовка до написання історій хвороби.	3
Всього		21

7. Методи навчання

Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є:

- практичні заняття;
- самостійна робота студентів (СРС);
- індивідуальні завдання (ІДРС).

Тематичні плани практичних занять, СРС та ІДРС забезпечують реалізацію у навчальному процесі всіх тем, що входять до складу змістових модулів дисципліни “*Дитяча хірургічна стоматологія*”.

Тривалість **практичних занять** – 6 академічних години (270 хвилин).

Методика організації практичних занять

з дисципліни “*Дитяча хірургічна стоматологія*” передбачає:

1. Контроль СРС студента при підготовці до теми поточного практичного заняття шляхом перевірки письмового виконання студентом у Робочому зошиті відповідних завдань – **20 хвилин**.
2. Тестовий контроль (рівня $\alpha-2$) вихідного рівня знань і визначення ступеню готовності студентів до заняття - **30 хвилин**.
3. Індивідуальне усне опитування студентів, роз'яснення окремих питань теми поточного заняття, відповіді на запитання студентів – **60 хвилин**.
4. Впродовж **120 хвилин** студенти самостійно на фантомах опрацьовують певні стоматологічні маніпуляції.

5. Контроль кінцевого рівня знань студентів – **40 хвилин**. Проводиться у вигляді вирішення тестових завдань (рівня $\alpha-3$) або індивідуального усного опитування, вирішення ситуаційних задач.

Закінчуючи практичне заняття, викладач підводить його підсумки, дає студентам завдання для самостійної роботи, вказує на вузлові питання наступної теми і пропонує список рекомендованої літератури для самостійного опрацювання.

Для реалізації вищезазначеної методики організації практичних занять на першому занятті кожному студенту надається докладний **план роботи впродовж періоду вивчення дисципліни**, а також забезпечуються умови для його виконання. Цей план включає:

перелік теоретичних знань з дисципліни, що має засвоїти студент;

перелік практичних навичок, що повинен виконати кожен студент впродовж вивчення дисципліни;

алгоритми виконання основних стоматологічних маніпуляцій на фантомах, моделях або видалених тимчасових і постійних зубах, що знаходяться на різних етапах формування коренів;

робочий зошит для самостійної роботи студента (СРС) при підготовці до практичних занять, у якому слід **письмово** виконати всі завдання.

Самостійна робота студентів (СРС) передбачає:

підготовку до практичних занять;

самостійне опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять, але контролюються та оцінюються викладачем під час проведення підсумкового заняття;

індивідуальну дослідницьку роботу (ІДРС), участь у роботі наукового студентського гуртка, науково-практичних студентських конференціях тощо;

підготовку до заліку.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінка за залік визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах), що виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні всіх заліку (залікового кредиту) - 200, а мінімальна кількість балів – 120 балів. Оцінювання поточної навчальної діяльності здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей кожної теми.

При оцінюванні засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою.

Студент повинен отримати оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної діяльності мають бути стандартизовані і включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються в бали.

На кожному практичному занятті студент відповідає на тести за темою практичних занять, стандартизовані питання, знання яких необхідно для розуміння поточної теми, питання лекційного курсу і самостійної роботи, які стосуються поточного заняття; демонструє знання і вміння практичних навичок відповідно до теми практичного заняття. Критерії оцінювання поточної навчальної діяльності студентів:

Відмінно ("5") – студент правильно відповів на 90-100% тестів. Правильно, чітко, логічно та повно відповів на стандартизовані питання поточної теми, включно з питаннями лекційного курсу та самостійної роботи. Демонструє виконання практичних навичок.

Добре ("4") – студент правильно відповів на 70-89% тестів. Правильно та по суті відповідає на стандартизовані питання поточної теми, лекційного курсу та самостійної роботи. Демонструє виконання практичних навичок.

Задовільно ("3") – студент правильно відповідає на 50-69% тестів. Неповно відповідає на стандартизовані питання поточної теми, лекційного курсу та самостійної роботи. Не може самостійно побудувати чітку, логічну відповідь. Під час відповіді та демонстрації практичних навичок студент робить помилки.

Незадовільно ("2") – студент відповідає менше, ніж на 50% тестів. Не знає матеріалу поточної теми, не може побудувати логічну відповідь, не відповідає на додаткові питання, не розуміє поточного матеріалу.

Під час відповіді та демонстрації практичних навичок робить значні, грубі помилки. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються в бали. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність при вивченні дисципліни, дорівнює 200 балів. Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність для зарахування дисципліни, становить 120 балів.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$X = \frac{CA \times 200}{5}$$

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.45	178	3.92	157	3.37	135
4.97	199	4.42	177	3.89	156	3.35	134
4.95	198	4.4	176	3.87	155	3.32	133
4.92	197	4.37	175	3.84	154	3.3	132
4.9	196	4.35	174	3.82	153	3.27	131
4.87	195	4.32	173	3.79	152	3.25	130

4.85	194	4.3	172	3.77	151	3.22	129
4.82	193	4.27	171	3.74	150	3.2	128
4.8	192	4.24	170	3.72	149	3.17	127
4.77	191	4.22	169	3.7	148	3.15	126
4.75	190	4.19	168	3.67	147	3.12	125
4.72	189	4.17	167	3.65	146	3.1	124
4.7	188	4.14	166	3.62	145	3.07	123
4.67	187	4.12	165	3.57	143	3.02	121
4.65	186	4.09	164	3.55	142	3	120
4.62	185	4.07	163	3.52	141	<3	недостатньо
4.6	184	4.04	162	3.5	140		
4.57	183	4.02	161	3.47	139		
4.52	181	3.99	160	3.45	138		
4.5	180	3.97	159	3.42	137		
4.47	179	3.94	158	3.4	136		

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому контролі.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Методичне забезпечення: навчальний конспект, плани практичних занять, завдання для самостійної роботи, питання, задачі та тести для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь студентів, комплексні контрольної роботи.

9. Методичне забезпечення дисципліни

1. Тексти лекцій із дисципліни.
2. Методичні розробки практичних занять для викладачів - відповідно до кількості тем.
3. Комплекти тестових завдань (для контролю початкового і кінцевого рівня знань) - відповідно до кількості тем.
4. Методичні розробки для організації самостійної роботи студентів при підготовці до практичних занять – відповідно до кількості тем.
5. Робочий зошит для студентів .
6. Алгоритми виконання стоматологічних маніпуляцій на фантомах.
7. Перелік теоретичних питань до заліку з дисципліни “Дитячої хірургічної стоматології”.
8. Перелік практичних навичок до заліку з дисципліни “Дитячої хірургічної стоматології”.
9. 80 тестових завдань (у 6-ти варіантах) до підсумкового заняття з дисципліни “Дитячої хірургічної стоматології”.

10. Орієнтовний перелік теоретичних питань для контролю засвоєння знань

- 1 Пухлини та пухлиноподібні новоутворення м'яких тканин та слинних залоз 1. Класифікація доброякісних пухлин та пухлиноподібних новоутворень м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки.
2. Капілярні гемангіоми м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки. Закономірності клінічного перебігу, їх діагностика та способи лікування.
3. Кавернозні гемангіоми м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки. Закономірності клінічного перебігу, їх діагностика та способи лікування.
4. Клініка та диференційна діагностика поверхневих та глибоких гемангіом щелепно-лицевої ділянки.
5. Клініка та діагностика мішаних гемангіом щелепно-лицевої ділянки та методи лікування.
6. Переваги та недоліки основних методів лікування гемангіом щелепно-лицевої ділянки.
7. Нейрофіброматоз. Етіологія, клініка, діагностика, диференційна діагностика. 8. Невуси обличчя. Клініка, діагностика, методи лікування.
9. Лімфангіоми щелепно-лицевої ділянки. Класифікація, клініка, діагностика та лікування.
10. Диференційна діагностика лімфангіом щелепно-лицевої ділянки від інших м'якотканних пухлин.
11. Істині пухлини слинних залоз у дітей. Клініка, діагностика, методи лікування.
12. Ретенційні кісти слинних залоз. Клініка, діагностика, методи лікування.
13. Атерома. Клініка, діагностика, лікування Серединні кісти та нориці шиї. Клініка, діагностика, лікування.
14. Бокові кісти та нориці шиї. Клініка, діагностика, лікування.
15. Диференційна діагностика та методи лікування бокових кіст та нориць шиї.
16. Дермоїдні кісти щелепно-лицевої ділянки. Клініка, діагностика, методи лікування.
17. Епідермоїдні кісти щелепно-лицевої ділянки. Клініка, діагностика, методи лікування.
18. Фіброма, ліпома. Клініка, діагностика, лікування Злоякісні пухлини тканин ЩЛД
19. Класифікація та клінічні ознаки злоякісних пухлин м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки.
20. Клінічні, патоморфологічні та інші додаткові ознаки злоякісних пухлин щелепно-лицевої ділянки.
21. Методи діагностики злоякісних пухлин щелепно-лицевої ділянки.
22. Комплексне лікування злоякісних пухлин щелепно-лицевої ділянки.
23. Диференційна діагностика злоякісних і доброякісних пухлин.

24. Злоякісні новоутворення щелеп. Саркома Юінга.
25. Первинна верифікація злоякісних пухлин щелеп та принципи хірургічного лікування.
26. Біопсія злоякісних пухлин, правила та методика її виконання.
27. Комплексне лікування злоякісних пухлин щелепно-лицевої ділянки.
28. Променевий спосіб лікування в комплексному лікуванні злоякісних пухлин. 29. Хіміотерапія злоякісних пухлин щелепно-лицевої ділянки. Ускладнення та їх профілактика. Пухлини кісток одонтогенного та остеогенного походження. Пухлиноподібні новоутворення кісток.
30. Класифікація доброякісних пухлин та пухлиноподібних новоутворень кісток щелепнолицевої ділянки.
31. Остеобластокластома. Клініка, діагностика, лікування.
32. Диференційна діагностика остеобластокластоми з іншими новоутвореннями та злоякісними пухлинами щелепно-лицевої ділянки.
33. Остеома. Клініка, діагностика, лікування.
34. Паратиреоїдна остеодистрофія. Етіологія, клініка, діагностика, лікування. 35. Фіброзна остеодисплазія. Етіологія, клініка, діагностика.
36. Одонтогенні кісти верхньої щелепи від тимчасових та постійних зубів. Діагностика, клінікорентгенологічна картина, методи лікування.
37. Одонтогенні кісти нижньої щелепи від тимчасових та постійних зубів. Діагностика, клінікорентгенологічна картина, методи лікування.
38. Фолікулярні кісти верхньої щелепи. Етіологія, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
39. Фолікулярні кісти нижньої щелепи. Етіологія, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
40. Диференційна діагностика кіст щелеп
41. Банальний та гігантоклітинний епулід. Клініка, диференційна діагностика, методи лікування.
42. Амелобластома. Клінічні проявлення, діагностика, принципи лікування.
43. Диференційна діагностика амелобластоми з іншими пухлинами щелеп.
44. Одонтома та цементома щелеп. Клініка, діагностика, принципи лікування.
45. Диференційна діагностика одонтогенних пухлин з іншими пухлинами щелеп.
46. Методи лікування одонтогенних пухлин щелеп. Травматичні пошкодження щелепно-лицевої ділянки у дітей Анкілоз скронево-нижньощелепного суглоба
47. Класифікація переломів тіла нижньої щелепи. Клініка, діагностика, методи лікування в залежності від віку дитини.
48. Класифікація, клінічна картина переломів верхньої щелепи. Методи їх діагностики.
49. Комплексне лікування переломів верхньої щелепи в залежності від тяжкості травми та віку дитини.
50. Особливості лікування переломів щелеп у дітей в період змінного прикусу. 51. Мікстові ураження щелепно-лицевої ділянки. Клініка, діагностика, принципи лікування.
52. Травматичні пошкодження зубів. Класифікація, діагностика, клініка.
53. Вивихи тимчасових та постійних зубів. Клініка, діагностика, особливості лікування у дітей різного віку.
54. Переломи постійних зубів. Клініка, діагностика, лікування.
55. Причини та клініка односторонніх анкілозів скронево-нижньощелепного суглобу. Хірургічні методи лікування анкілозів скронево-нижньощелепного суглобу.
56. Клінічна картина, діагностика та диференційна діагностика двосторонніх анкілозів скронево-нижньощелепного суглобу.
57. Принципи комплексного лікування хворих з анкілозами.
58. Діагностика та способи лікування мікрогенії при одно- та двосторонніх анкілозах. Компресійно-дистракційний метод.
59. Використання вільного хрящового трансплантату в якості інтерпонуєчого матеріалу при лікуванні анкілозів у дітей. Вроджені вади розвитку тканин ЩЛД
60. Етіологія, класифікація вроджених незрощень верхньої губи та піднебіння. 61. Вроджені ізольовані незрощення верхньої губи: клініка та принципи хірургічного втручання.
62. Одностороннє наскрізне незрощення верхньої губи та піднебіння: клініка, строки та принципи хірургічного втручання.
63. Двостороннє наскрізне незрощення верхньої губи: клініка, строки хірургічного втручання.
64. Комплексна підготовка хворого до хейлопластики при двосторонніх наскрізних незрощеннях верхньої губи.
65. Вільна пересадка шкіри. Показання, протипоказання. Методика забору шкіри. Післяопераційне ведення. Ускладнення вільної пересадки шкіри.
66. Вільна пересадка шкірно-хрящового та хрящового клаптів за Сусловим. Показання, протипоказання. Методика забору матеріалу. Післяопераційне ведення. Ускладнення та їх попередження.
67. Способи годування дітей з наскрізними незрощеннями піднебіння.
68. Показання, час виготовлення і застосування обтуратора при наскрізних незрощеннях піднебіння.
69. Анатомічні і функціональні порушення, які обумовлені незрощеннями верхньої губи і піднебіння.
70. Вплив вроджених незрощень губи і піднебіння на загальний розвиток організму дитини в перші роки життя.
71. Клінічна картина вроджених односторонніх незрощень верхньої губи та піднебіння. Строки та принципи хірургічного втручання.
72. Принципи ортодонтичної реабілітації дитини з вродженим незрощенням піднебіння.
73. Двостороннє незрощення твердого і м'якого піднебіння. Доопераційна підготовка таких дітей і строки хірургічного втручання.
74. Комплексне лікування та строки його проведення хворим з вродженим незрощенням піднебіння.
75. Етапи реабілітації хворих з незрощеннями піднебіння.
76. Медико-соціальна реабілітація хворих з вродженими вадами тканин щелепно-лицевої ділянки.
77. Особливості перебігу, показання, строки та види хірургічного втручання при коротких вуздечках губ і язика, мілкому присінку рота.

11. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДЛЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З ДИСЦИПЛІНИ «Дитяча хірургічна стоматологія» для студентів 5 курсу стоматологічного факультету

1. Оформити медичну історію хвороби.
2. Зробити виписку з історії хвороби.
3. Вміти виконати місцеве знеболювання нижньої щелепи внутрішньо- та позаротовими методами.
4. Вміти виконати провідникове знеболювання верхньої щелепи внутрішньо - та позаротовими методами.
5. Вміти виконати аплікаційне та інфільтраційне знеболювання тканин ЩЛД.
6. Зробити розтин тканин ЩЛД при запальних процесах (абсцесах, інфільтратах).
7. Призначити консервативну терапію та фізметоди хворим із захворюваннями тканин ЩЛД.
8. Призначити додаткові методи обстеження, які необхідні для встановлення діагнозу (дослідження крові, сечі, мазок-відбиток з слизової оболонки, взяття пунктатів, гною)
9. Призначити рентгенологічне обстеження тканин ЩЛД.
10. Вміти зробити типове та атипове видалення тимчасових та постійних зубів.
11. Видалити конкремент із переднього відділу протоки слинної залози.
12. Зробити пункцію новоутворень м'яких тканин та кісток ЩЛД.
13. Вправити вивих нижньої щелепи.
14. Правильно вибрати та направити хворого у лікувальну установу в разі необхідності консультації суміжних спеціалістів.
15. Видалити доброякісні пухлини та пухлиноподібні новоутворення в амбулаторних умовах (атерому, ретенційну кісту слизової оболонки порожнини рота, невеликі кісти щелеп, папілому).
16. Вміти виконати реплантацію зуба, резекцію верхівки кореня зуба.
17. Провести первинну хірургічну обробку рани м'яких тканин ЩЛД без дефекту.
18. Зробити іммобілізацію зубів у разі їх пошкодження.
19. Накласти назубо-ясеневу шину у разі перелому тіла нижньої щелепи.
20. Виконати біопсію невеликих пухлин ЩЛД.
21. Виконати кістектомію та кістотомію у разі кіст слинних залоз та щелеп.
22. Надати невідкладну швидку допомогу у разі втрати свідомості, шоці, кровотечах, асфіксіях, колапсі.
23. Знати показання до госпіталізації дітей в щелепно-лицеве відділення.
24. Знати принципи деонтологічної роботи з дітьми із захворюваннями ЩЛД.
25. Вміти оформити документи дітям із захворюваннями ЩЛД для отримання соціальної пенсії.

12. Перелік індивідуальних завдань

Індивідуальна робота студентів – форма організації навчання з метою поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці, тобто індивідуальне навчально-дослідне завдання.

13. Рекомендована література

Базова

- Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія дитячого віку: підручник/ Харьков Л.В., Яковенко Л.М., Чехова І.Л.; за ред. Л.В.Харькова. – К.: ВСВ “Медицина”, 2015, 496 С.
- Мельник В.С., Горзов Л.Ф., Халак Р.О. М 38 Дитяча хірургічна стоматологія: Навчальний посібник. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. – 92 с.
- Маланчук В.О., Борисенко А.В., Харьков Л.В., Хоменко Л.О., Рибалов О.В., Неспрядько В.П., Фліс П.С., Яковенко Л.М., Остапко О.І., Скікевич М.Г. Основи стоматології. – Київ: Медицина, 2009. – 592 с.
- Безпека та ефективність місцевої анестезії у стоматології дитячого віку – Р.Гумецький – Видавництво «ГалДент», 2004
- Малевиц О.Є., Житній М.І., Чернов Д.В. та ін. Техніка місцевої анестезії при малих операціях у порожнині рота. Практичний посібник: Навчальний посібник для студентів і лікарів інтернів стоматологічних факультетів вищ. мед. навч. закл. III-IV рівнів акредитації / – Д.: АРТПРЕСС, 2003. – 93 с.
- Малевиц О.Є., Кравченко С.В., Світловський А.А та ін. Техніка операцій видалення зубів та їх коренів: Практичний посібник. Підручник для студентів та інтернів стоматолог. фак. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації /– Д.: Арт-ПРЕС, 2003. – 71 с.
- Стоматологічний діагноз (за МКХ-10): навчальний посібник / В. А. Кльомін, П. В. Іщенко, І. В. Борисова [та ін.]. – Київ : Медицина , 2015, 214 С..
- Ткаченко П.І., Гуржій О.В. Лімфаденіт щелепно-лицевої ділянки у дітей.: Навчальний посібник /: Центр. метод. кабінет з вищ. мед. освіти, Укр. мед. стоматологічна акад. – Полтава, 2001. – 106 с

Допоміжна

- Анестезіологія та інтенсивна терапія : [підручник для студентів вищих мед. навч. закладів IV рівня акредитації] / за ред. Ф.С. Глумчера ; Фелікс Семенович Глумчер, Леонард Петрович Чепкий, Людмила Василівна Усенко та ін. - К. : Медицина, 2010. - 336 С.: іл. - Бібліогр.: 335 С.
- Кононенко Ю.Г., Рожко М.М., Рузін Г.П. – Місцеве знеболювання при амбулаторних стоматологічних втручаннях, Івано-Франківськ, «Книга-плюс», 2011, 881 С.
- Туберкульоз, ВІЛ – інфекція/СНІД. В. Ф. Москаленко, Р. Г. Процюка, К., “Медицина”, 2009, 424 С.
- Тимофеев О.О., Захворювання слинних залоз. – Львів, ВНТЛ-Класика, 2007, 160 С.
- Шаргородский А.Г. – Запальні захворювання тканин щелепно-лицевої ділянки та шиї, М., 2001, 273 С
- Бернадський Ю.І. Основи щелепно-лицевої хірургії і хірургічної стоматології. – Київ: «Спалах», 2003, 512 С.
- Local Anesthesia in Dentistry. Edition by Jacques A. Baart, Henk S. Brand. Springer; 2nd ed. 2017 edition (June 8, 2017), 204 p.
- Pediatric Oral and Maxillofacial Surgery. Edition by Leonard Kaban, Maria Troulis. Saunders; 1 edition (April 9, 2009), 496 p.
- Харьков Л.В. Яковенко Л.М. «Причини послідовності та механізми розвитку клініко-рентгенологічних симптомів при анкілозах скронево-нижньощелепового суглоба у дітей»// Новини стоматології №2, 2009, 14-17 С.
- Яковенко Л.М. Комплексне лікування первинних та вторинних деформацій верхньої губи, піднебіння при їх двобічних незрощеннях: Автореф. дис... док. мед. наук: /14.01.22/ /МОЗУ; НМУ ім.О.О.Богомольця. - К., 2004. 39 С.

Єфименко В.П. Діагностика та лікування травматичних пошкоджень виросткового відростка нижньої щелепи у дітей: Автореф. дис... канд.мед.наук:/14.01.22/МОЗУ; НМУ ім. – К., 2006. – 20 с.

Чехова І.Л. Діагностика та лікування гострих неспецифічних лімфаденітів щелепно-лицевої ділянки та шиї у дітей: Автореф. дис... канд.мед.наук: /14.01.22/ /МОЗУ; НМУ ім.О.О.Богомольця. - К., 1994 – 20 С.

Анатомія людини: підручник: у 3 т. А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та ін. – Вид.3. – Вінниця: Нова книга, 2013, 368 с.

Оперативна хірургія та топографічна анатомія : підручник / Ю. Т. Ахтемійчук , Ю. М . Вовк , С. В. Дорошенко, О. Б. Кобзар, М. П. Ковальський, І. Л. Первак, В. І. Півторак , Н. Ю. Радомська, О. А. Радомський, М. В. Пархоменко, К. А. Прокопець, Т. Т. Хворостяна; за ред. проф. М.П.Ковальського. – К:ВСВ «Медицина», 2010. — 504 С. + кольор. вкл. 40 С

С. І. Дорошенко «Синдроми в ортодонтії» Київ.- «Здоров'я», 2008, 124 С.

Хоменко Л.О., Кисельникова Л.П., Вознюк В.П. Терапевтична стоматологія дитячого віку. – Київ: Медицина, 2013 р. – 864 с.

Фліс П.С.,Тріль С.І., Вознюк В.П., Леоненко Г.П. Дитяче зубне протезування. – Київ: Медицина, 2011 р. – 192 с.

Eckehard Kostka, Simon Meissner, Christian H. Finke, Manlio Mandirola and SaskiaPreissner. Multidisciplinary Treatment Options of Tooth Avulsion Considering Different Therapy Concepts,The Open Dentistry Journal, 2014, 8, 180-183 p.

Raynomd J. Fonseca. Oral and maxillofacial trauma, Saunders, an imprint of Elsevier Inc, 2013, 153 p.

Mervyn Shear, Paul Speight. Cysts of The Oral and Maxillofacial Regions. – Blackwell Munksgaard, 2007, 237 p.

Michael Miloro. Oral and maxillofacial surgery. – BC Decker Inc., 2004, 1477 p.

David A. McGowan. An Atlas of Minor Oral Surgery: Principles and Practice. – Martin Dunitz Ltd, 1999, 141 p.

Peter D.Quinn. Color Atlas of Temporomandibular Joint Surgery. – Elsevier Health Science,1998,248 p.

Mitsuhiro Tsukibashi. Treatment planning for traumatized teeth, Quintessence Publishing Co, Ltd Tokyo, 2000 p.

The influence of traumatic occlusion on the repair process for teeth following subluxation. 2017, M. F. Amaral, C. Vinicius, L. Debortoli, W. Roberto Poi, S. R. Panzarini, D. A. Brandini, doi: 10.1111/edt.12330

Гайдаш І.С., Флегонтова В.В. Казимирко Н.К. Вірус імунодефіциту людини: біологічна характеристика // Український медичний альманах.-2003., №1., 167-171 С.

Тест-системи нового покоління для діагностики сифілісу, гонореї, хламідіозу трихомоніазу (методичні рекомендації) / Г.І. Мавров, Л.Д. Калюжная, Л.С. Тацкая, Г.П. Чинов / МЗ та АМН України., 2002.,34 С.

Contemporary imaging for the diagnosis and treatment of traumatic dental injuries a review. N. Cohenca DDS, FIADT A. Lumberman, DDS 14-Mar-2017, doi: 10.1111/edt.12339

**Літератури для самостійного опрацювання тем,
що не входять до плану аудиторних занять**

1. Туберкульоз, ВІЛ – інфекція/СНІД, В. Ф. Москаленко, Р. Г. Процюка, К., “Медицина”, 2009, 424 С.
2. Мочалов Ю.О. Оптимізація процесу рубцювання після операційних ран шкіри у дітей із вродженою та набутою патологією щелепно-лицевої ділянки (Автореф. дис... док.мед.наук: /14.01.22/ /МОЗУ; НМУ ім.О.О.Богомольця. - К., 2013, 182 С.
- WHO Organization Classification of Tumors. Pathology and Genetics of Head and Neck Tumors. – IARCPress, Lyon, 2005, 435 p.
3. Ingle J.I., Bakland L.K. Endodontics. William&Wilkins, 2002. – 1004 p.
- Studervant's art and science of operative dentistry / Ed. T.M.Roberson, H.O.Heymann, E.J.SWift. – Mosby, 2002.- 947 p.
4. Stanley J.N. Wheeler's dental anatomy, physiology, and occlusion / J.N. Stanley, M.M. Ash. – Saunder Elsevier. – 2010. – 401 p.
5. Fuller J.L. Schulein Concise Dental Anatomy and Morphology / J.L. Fuller, G.E. Denehy, M.T.Schulein. - University of Iowa, Publications Dept, 1999. – 218 p.